

Dr hab. Iwona Chomiak-Orsa,
Prof. UE we Wrocławiu
Katedra Inteligencji Biznesowej w Zarządzaniu

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej mgr Tomasza Deręgowskiego pt.:

„METODYKA ADAPTACYJNEGO ZARZĄDZANIA PROJEKTEM INFORMATYCZNYM W ŚRODOWISKU KORPORACYJNYM”

napisanej pod kierunkiem naukowym
prof. dr hab. Witolda Chmielarza
Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego

Recenzja została przeprowadzona oraz opracowana wg. następującego schematu:

1. *Uwagi wstępne*
2. *Ocena wyboru tematu rozprawy i sposobu jego przedstawienia*
3. *Ocena zawartości merytorycznej rozprawy oraz uwagi dyskusyjne*
4. *Ocena stopnia oryginalności omówionego problemu naukowego*
5. *Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w danej dyscyplinie naukowej*
6. *Ocena umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez kandydata*
7. *Wnioski końcowe/konkluzja recenzji*

1. Uwagi wstępne

Recenzja została sporządzona na podstawie Uchwały Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 24 stycznia 2019 r.

Recenzowana praca obejmuje 296 stron wydruku komputerowego, na które składa się wstęp, pięć rozdziałów, podsumowanie i wnioski, bibliografia, spis tabel (40), spis rysunków (44), indeks najważniejszych terminów i skrótów oraz załączniki I-V.

Sporządzony wykaz bibliograficzny jest bardzo obszerny i obejmuje 72 pozycji literaturowych z czego większość to pozycje zwarte. Przytaczane pozycje bibliograficzne są aktualne i w przeważającej mierze zbieżne ściśle z problemem badawczym zdefiniowanym przez Autora w recenzowanej pracy.

2. Ocena wyboru tematu rozprawy i sposobu jego przedstawienia

Problemy związane z doбором właściwych metod zarządzania projektami informatycznymi stanowią jeden z najczęściej poruszanych aspektów w literaturze poświęconej informatyce ekonomicznej.

Mimo, że problem ten jest tak stary jak temat projektów informatycznych niemniej jednak nie traci on nic na aktualności. Co więcej wraz z rozwojem technologii, zwiększaniem zakresu projektów informatycznych jak również ewolucją modeli biznesu w kierunku organizacji sieciowych, wirtualnych, eventowych, zespołów projektowych czy globalnych korporacji znaczenie doboru odpowiedniej metodyki zarządzania jest problemem nietrywialnym oraz kluczowym dla sukcesu całego przedsięwzięcia.

Dlatego też analiza metodyk zarządzania projektami informatycznymi oraz stworzenie propozycji modeli rozwiązań możliwych do zaimplementowania w zależności od charakterystyki wybranego projektu informatycznego stanowi wciąż istotny, ważki oraz oczekiwany kierunek badań naukowych jak również zakres rozważań praktyków biznesu.

Potrzeba stworzenia nowej metodyki wynika z przeświadczenia o niekompletności i fragmentaryczności istniejących standardów, które nie adresują wszystkich potencjalnych potrzeb i wymagań związanych z realizacją współczesnych projektów informatycznych. Toteż rozważania zawarte w rozprawie wynikają z postawionej tezy głównej, która głosi, że:

Zastosowanie dostosowanego do unikalnej charakterystyki projektu informatycznego procesu zarządzania projektem, wpływa pozytywnie na przebieg projektu i jego rezultat

Ze względu na złożoność i wieloaspektowość dziedziny, obok tezy głównej rozprawy, wyodrębniono trzy hipotezy pomocnicze, które wyznaczają kierunek i zakres prac nad będącą przedmiotem niniejszej rozprawy adaptacyjną metodyką zarządzania projektem informatycznym:

1. Istnieje możliwość łączenia elementów różnych metodyk i standardów zarządzania projektami informatycznymi w ramach jednej, spójnej definicji procesu zarządzania projektem.
2. Specyfika organizacji i charakterystyka realizowanych przez nią projektów, determinują wymagania odnośnie kształtu optymalnego procesu zarządzania projektem.
3. Tworzenia optymalnego procesu zarządzania projektem powinno opierać się o wiedzę o zakończonych projektach historycznych o analogicznej charakterystyce.

Szeroki zakres oraz niezmierna istotność problemu jakim jest dobór metodyki zarządzania projektem informatycznym w środowisku korporacyjnym zdeterminował sformułowanie przez Autora celu rozprawy, którym jest:

Opracowanie nowatorskiej metodyki zarządzania projektami informatycznymi, która pozwoliłaby na budowę dedykowanego procesu zarządzania projektem, dostosowanego do unikatowej charakterystyki projektu korporacyjnego

Dla uszczegółowienia oraz uzupełnienia celu głównego niniejszej dysertacji i rozwinięcia jego pełnej realizacji, wyznaczone zostały następujące cele cząstkowe:

Cele poznawcze, które obejmują przede wszystkim analizę funkcjonalności i ocenę możliwości wybranych metodyk i narzędzi wspierających zarządzanie projektami informatycznymi.

Cele metodyczne, zakładające stworzenie katalogu cech składających się na charakterystykę projektu informatycznego i realizującego go zespołu projektowego, które mają kluczowe znaczenie dla doboru odpowiednich metodyk i narzędzi wspierających proces zarządzania projektem.

Cele użytkowe, polegające na opracowaniu założeń i specyfikacji funkcjonalno- technicznej do budowy metodyki wspierającej budowę optymalnych procesów zarządczych dostosowanych do unikalnej specyfiki projektu.

W celu weryfikacji hipotezy głównej oraz wynikających z niej hipotez pomocniczych, jak również realizacji celów badawczych przeprowadzony został proces badawczy, który został podzielony na dwa etapy.

Pierwszy etap obejmował opracowanie autorskiej metodyki umożliwiającej adaptację elementów istniejących narzędzi i standardów wspierających zarządzanie projektami do wymagań określonego projektu informatycznego. W tym etapie Autor wykorzystał wiedzę i doświadczenia zdobyte w analogicznych projektach.

Drugi z etapów weryfikacji polegał na wdrożeniu opracowanej metodyki w rzeczywistym środowisku projektowym a następnie przeprowadzenie jej oceny przez docelowego odbiorcę. W podsumowaniu procesu badawczego nastąpiła ocena wpływu zastosowania metodyki na przebieg projektu i jego rezultat.

Wybór tematyki rozprawy jak również przeprowadzony proces identyfikacji, analizy, badania oraz wnioskowania zaprezentowany syntetycznie we wstępie rozprawy oraz szczegółowo w poszczególnych rozdziałach rozprawy oceniam bardzo dobrze. Uważam, że na szczególną uwagę zasługuje warstwa empiryczna rozprawy, w której zaprezentowane przez Autora badania świadczą o gruntownym przemyśleniu procedury badawczej jak również umiejętności wysokiego stopnia syntetyzowania oraz analizy zebranego materiału faktograficznego.

3. Ocena zawartości merytorycznej rozprawy oraz uwagi problemowe

W konsekwencji postawionej tezy głównej, hipotez szczegółowych oraz zdefiniowanego celu głównego i celów szczegółowych, Autor zaprojektował rozprawę w układzie teoretyczno-projektująco-badawczym.

Struktura rozprawy odzwierciedla przyjęty kierunek badań. Tekst rozprawy podzielono na siedem części, których struktura oddaje chronologiczny przebieg badań nad metodyką. Wstęp oraz cztery pierwsze rozdziały stanowią część teoretyczno-projektującą w wyniku której opracowana została Metodyka Adaptacyjnego Zarządzania Projektem. Rozdział piąty poświęcony został opisowi procesu weryfikacji metodyki i jego rezultatach. W podsumowaniu dysertacji przedstawiona została ewaluacja przeprowadzonych badań.

Rozdział pierwszy rozprawy poświęcony został gruntownemu przeglądowi oraz identyfikacji literatury z zakresu istoty oraz uwarunkowań organizacji zajmujących się wytwarzaniem oprogramowania. Dokonana została eksploracja stanu wiedzy w obszarze istniejących metodyk i narzędzi wspierających realizację projektów informatycznych. W ramach tego rozdziału została przeprowadzona kwalifikacja i analiza porównawcza narzędzi wspierających realizację projektów informatycznych, w ramach, której wyodrębnione zostały i opisane trzy grupy narzędzi:

- Metodyki Zarządzania Projektem,
- Techniki Inżynieryjne,
- Modele Służące Badaniu Jakości i Doskonaleniu Procesów.

Autor w rozdziale tym dokonał dość szerokiego rozpoznania literaturowego natomiast mam pewien niedosyt w obszarze identyfikowania miękkich aspektów zarządzania projektami informatycznymi oraz ich wpływu na efekty projektowe.

W rozdziale drugim Autor przedstawia podstawowe założenia przyjęte przy projektowaniu Metodyki Adaptacyjnego Zarządzania Projektem. W rozdziale tym szczegółowo omówiona została koncepcja modułowej konstrukcji procesu zarządczego a także iteracyjnego podejścia do jego budowy i wdrażania. Opisane zostały w tym miejscu również charakterystyki projektu i zakres potrzebnych do tego informacji.

W rozdziale tym bardzo zabrakło mi głębszych badań i przemyśleń Autora związanych z identyfikacją behawioralnych aspektów stanowiących zmienne decyzyjne projektu i zespołu projektowego.

Toteż prosiłabym Autora aby poświęcił kilka słów na ten temat znaczenia doboru członków zespołu projektowego w realizacji projektów informatycznych jak również znaczenia cech osobowych, predyspozycji i kompetencji miękkich w tworzeniu adaptacyjnych modeli zarządzania projektami.

W rozdziale trzecim omówiony został mechanizm służący pozyskiwaniu wiedzy o projektach i zespołach projektowych. Przedstawiona została koncepcja rozwiązania służącego budowie charakterystyki projektu i zespołu projektowego. System pozyskiwania wiedzy o projekcie i zespole projektowym, który został opisany w ramach tego rozdziału, pozwala na dekompozycję charakterystyki projektu i zespołu projektowego na pojedyncze, dające się opisać liczbowo czynniki. Wspomniane czynniki stanowią zmienne decyzyjne wykorzystywane do porównywania projektów, wyszukiwania projektów o zbliżonej charakterystyce oraz doboru optymalnych narzędzi i procesów wspierających zarządzanie projektem.

W rozdziale czwartym przedstawione zostały podstawowe założenia przyjęte przy projektowaniu Metodyki AZP. W ramach tego rozdziału opisana została Metodyka Adaptacyjnego Zarządzania Projektem Informatycznym. Omówiona została w nim architektura metodyki, w ramach, której wyszczególniono trzy główne elementy składowe:

- Submodel AZP_CHAR, który odpowiada za budowę charakterystyki projektu, zespołu projektowego oraz w przypadku projektów zakończonych zebranie informacji o rezultacie projektu i czynnikach, które miały na niego kluczowy wpływ.
- Submodel AZP_PROC, którego zadaniem jest przygotowanie na potrzeby projektów noworozpoczynanych zestawu rekomendacji dotyczących kształtu procesu zarządzania projektem w oparciu o analizę danego projektu i analizę analogicznych projektów historycznych.
- Baza Wiedzy, która wykorzystywana jest do przechowywania informacji o projektach zakończonych oraz reguł, które są podstawą przeprowadzanych mechanizmów analizy i wnioskowania.

Proszę Autora rozprawy aby wskazał swoją koncepcję ulokowania w zaproponowanej Metodyce Adaptacyjnego Zarządzania Projektem Informatycznym warstwy behawioralnej, która mogłaby w znaczący sposób wskazać na determinanty, procedury oraz mechanizmy inicjujące oraz sterujące zachowaniami członków zespołu tak aby możliwe była osiągnięcie zamierzonych celów projektowych.

Drugi z etapów pracy nad metodyką, obejmujący jej wdrożenie i weryfikację, opisany został w ostatnim, piątym rozdziale rozprawy. Weryfikacja metodyki przebiegała w dwóch etapach. W

pierwszej kolejności przeprowadzone zostały dwa eksperymenty w ramach, których weryfikacji poddane zostały submodele AZP_CHAR i AZP_PROC.

Trzeci z eksperymentów polegał na zastosowaniu Metodyki AZP w rzeczywistym środowisku projektowym. W ramach eksperymentu zbudowano z wykorzystaniem Metodyki AZP dedykowany proces zarządczy, który został następnie wdrożony, a wpływ jego zastosowania na rezultat projektu i jakość stworzonego przy jego pomocy produktu poddany został weryfikacji. Celem testowego wdrożenia Metodyki AZP było wykazanie, że koncepcja adaptacyjnego procesu zarządzania projektem stworzonego w oparciu o analizę analogicznych projektów historycznych, może zostać zastosowana w praktyce, a jej wpływ na rezultat projektu jest korzystny.

Rozprawę zamyka podsumowanie, w którym opisano wnioski a także zawarto wskazówki dotyczące dalszych kierunków badań.

4. Ocena stopnia oryginalności problemu naukowego

Obszarem rozważań Autora rozprawy jest niezwykle istotny problem stworzenia metodyki zarządzania projektami informatycznymi, która pozwoliłaby na budowę dedykowanego procesu zarządzania projektem, dostosowanego do unikatowej charakterystyki projektu korporacyjnego. Należy przyznać, że problem ten mimo, że jest od wielu lat rozpatrywany zarówno w literaturze jak i w praktyce gospodarczej nadal jest bardzo znaczący i aktualny.

Autor po dokładnym przeanalizowaniu dorobku literatury krajowej jak i zagranicznej dokonuje identyfikacji stanu aktualnego dorobku zarówno literaturowego jak i praktycznych rozwiązań stosowanych w projektach informatycznych. Na tej podstawie konstruuje własną koncepcję, która stanowi oryginalną propozycję rozwiązania mogącego przyczynić się do poprawy skuteczności zarządzania projektami informatycznymi w środowisku korporacyjnym.

Zaprezentowana w rozprawie koncepcja w znaczący sposób przyczynia się do uporządkowania podejść oraz metodyk zarządzania projektami informatycznymi. Konstrukcja metodyki, na którą składają się trzy submodele definiujące odpowiednio warstwy:

- Strukturalną,
- Procesową
- Wiedzy

stanowią o znaczącej wartości oraz oryginalności zaproponowanych przez Autora rozprawy rozwiązań projektujących.

Toteż uważam, że recenzowana praca charakteryzuje się wysokim poziomem oryginalności prezentowanego problemu naukowego, który równocześnie posiada bardzo znaczące walory rozwiązania utylitarnego.

5. Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w danej dyscyplinie naukowej

W recenzowanej pracy zawarta została bardzo dokładna i szczegółowa analiza literatury nie tylko krajowej ale również zagranicznej z obszaru zarządzania organizacjami, zarządzania zasobami informacyjnymi, zarządzania projektami informatycznymi. Szczególnie istotne oraz cenne są przemyślenia Autora dotyczące identyfikacji podejść do zarządzania projektami informatycznymi oraz

tworzenia hybrydowych metodyk, w których upatruje się recepty na zwiększenie skuteczności podejmowanych projektów informatycznych. Jako znaczące można potraktować również osiągnięcia Autora w obszarze identyfikacji i analizy struktury zespołów projektowych jak również zasobów wiedzy jakimi te zespoły dysponują.

Zawarty w pracy tak gruntowny przegląd literatury, wchodzenie w polemikę z wybranymi teoriami i ich Autorami oraz wskazywanie na swoje poglądy w kontekście przeprowadzonych przez Autora badań literaturowych, pozwalają wydać opinię o niezmiernie szerokiej wiedzy teoretycznej Autora recenzowanej rozprawy.

6. Ocena umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez kandydata

Recenzowana praca podzielona została przez Autora na dwie części: teoretyczną – dokonującą klasycznej eksploracji literatury oraz część projektującą – prezentującą niezmierną wiedzę i umiejętności Doktoranta w obszarze samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Szczegółowy opis przeprowadzonych przez Doktoranta badań dokonany został w punkcie 3 recenzji. Natomiast zaprezentowany przez Doktoranta warsztat badawczy, jak również umiejętność wyciągania wniosków projektujących zasługują na duże słowa uznania.

7. Wnioski końcowe/konkluzja recenzji

Recenzowana praca stanowi ważny wkład Autora w rozwój badań naukowych odnoszących się do nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu.

Opracowanie jest w pełni oryginalne oraz dojrzałe. Autor przeprowadził analizę problemu, zasugerował rozwiązanie oraz dokonał ewaluacji i walidacji zaproponowanego rozwiązania. Logika prowadzonego dyskursu naukowego jest zwięzła i jasna.

Co więcej rozprawa – moim zdaniem – wpisuje się w nowoczesne trendy związane z poszukiwaniem elastycznych metodyk, które uwzględniają nie tylko ewolucyjność otoczenia ale również skupiają się na znaczących aspektach samoregulacyjnych zachodzących wewnątrz zespołów projektowych.

Dlatego uważam, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska Pana mgra Tomasza Deręgowskiego spełnia wszystkie wymogi stawiane pracom doktorskim zgodnie z art. 13.1 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym z dnia 14.03.2003 r. i wnoszę o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Równocześnie składam wniosek do Rady Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego o wyróżnienie niniejszej rozprawy oraz Autora za szczególny wkład w pogłębianie wiedzy z zakresu zarządzania.

Z poważaniem

dr hab. Iwona Chomiak-Orsa,
prof. UE we Wrocławiu

